

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr 7294	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering
Kommer fra arkiv Nordlandske	Ekstern rapport nr	Oversendt fra Nordlandske	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato
Tittel Sveiningdalforekomsten				
Forfatter Knudsen, Julius Emil		Dato År ____	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker)	
Kommune Grane	Fylke Nordland	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 19263	1: 250 000 kartblad Mosjøen
Fagområde Historisk	Dokument type		Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Svenningdal gruber	
Råstoffgruppe Malm/metall	Råstofftype Pb, Ag			

Sammendrag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse

Et håndskrevet manus forfatteren arbeidet ved gruveselskapei 1879-1880.

Det beskriver dels driften ved gruvene dels besøk og delvis mindre konflikter med selskapets tilreisende direktører uten faglig bakgrunn. I tillegg har han en beskrivelse av dagliglivet i Vefsndalen på den tid.

Knudsen var plassjef ved anlegget.

ag, 186
Sveiningdal freikomsten

Fra Julius Emil Knudsen
håndskrevne manusk
"I Sveiningdalen"

(pg 1-3, 6-7 y 25)

han har var ansatt
ved et apothekerskab i
Mosjøen fra 1879-80

for begravelsen arkiveret
Oplysninger kopieret fra
manusk v/ P.S. med
tilføjelse fra familier
Knudsen.

J. Spenningsdaten.

Saa vist jeg erindrer blev de nye Erte
i Spenningsgaasen fundet i 1877, og der blev
dannet et Grubeholag for at undersøge de
mulige Forekomster. - Disse Undersøgelser
lededes af Bergkandidat Mørkensen, den
samme, som fik min Aspirantpost ved
Kongsberg Sølvverk. - Han var Sommeren
1878 deroppe og ledede de første Undersøgelser
med lidt Held. - Jeg var her indflyttet
en liden Beskrivelse af Forekomster, for at
man den forestaa hvorfor han havde saa
lidt Held med sig, at hans Rapport egentlig
var en Bøddom over Foretagendet. -

Spenningsgaasen bestaar af afvaskede Luer
af Hornblendeskifer og krystallinsk Kalk,
s. v. s. Marmor, gnejsmetakke i Størrelserne
af yngre Gneissgange, som foretager ikke
saa store Mængder. Tvært paa Skifer
højerternes, Kalkens og Gneissganges Stør-
gaar flere Gange der bliver hovedsagelig
Quartz, der hvor den skyner Kalken forled
sølvholdig Blyglans og Geotronit, medens
dens Ertefaring i Hornblendeskiferen
var liden eller ingen, men af og til Arsenik
og lidt Sulfid. - Ved de Undersøgelserne,
hveder, som var udført i 1878 havde man

med sinne Sygter gaet ned paa Gangen, men
da man kom med nogle Mænd der Gangen blevet
fattigere og fattigere, og tilladte jo alle den kom Overst
Efter at Overstuen var reist over Høsten, havde man
næsten altid fortset med at undersøge Gangens Strøm
med Grøfter, og længere ned ad den fandt man Malm
saa man havde stenet en Dagstrøme gaet ud et
lidet Parti (Malm, som var sendt til Freiberg, og blev
der godt betalt, da det holdt ca. 1 1/4 % Sølv.

Saa havde man da paa Bergmeester Wiermanns
Råd begyndt med 2 Stoller A og B og senere F.,
men de var ikke langt kommet, da jeg overtog
Lidelsen. - Det første jeg gjorde, da jeg var blevet
alene, og Overstuen var reist til Mozien igen,
var at examinere Stigeren, en Italiener der hed
Antonio Draghi, og var fra Parma, - om hvorledes
Etsforholdene skode været i de Dagstrømer man
havde drevet, og hvor der var ingen Malm var at
se. - Paa Grundlag af disse Beretninger kom jeg
til det Resultat, at Malmen end ikke søges, hvor
Gangene gik gennem Kalkklipperne, og af Malmen
forekom, som Stokke eller Linder, der trak sig
mod Vest. - Gangens Fald var mod Nord.

Jeg fortsatte rolig de 2 Stoller, men lagde
saa en en Synt paa Dagstrømmen B. - Her havde
man gaet med sinne Floret Stens i Hængende
over da Gangen faldt ca 60°, saa maatte jeg
ind i det Hængende for at faa Sten i Malmen.

Vi fik da ogsaa snart fra Malmen i Synt,
som jeg drev ned for at faa Gjennemslag
med Stollen B, og da jeg passede paa, at Synt
fulgte Foradlingszonen's Drag vestover

havde vi meget Møder, thi den Magtfuld var fra 0.30 til
2 Meter rum Blyglands med Geokronit. - Da Stoll
var kommet ind ca 30-40 Meter, traf vi paa en
Forkastning med Nord, men den generede os ikke,
og vi havde snart Gjennemslag med for udbalte
Synt, og fik derved god Ventilation. - Jeg havde
ogsaa anlagt en Synt oppe i Stoll A, Langes Vælt
og den øveres efter samme Princip, som den første.
Haa vi fra disse Synter havde en fine Production
og preparerede store Skræpper, naar engang Gjennems-
slag var faaet. - Stoll B øveres da ogsaa med fuld
Kraft, dobbelt Skift, og endelig var den ogsaa i Møden
den vestre Stok var Betydelig magtigere end den første
og vi gik med 2 og 2½ Meter magtfuld Møden i Gangen.
Det var en Fryd. - Jeg satte nu ogsaa Stoll E i Gang,
men den gik endvi kin i Gulv og Skrublande og
havde slagt med til Møden. - Gangen første led
Brækis. -

Den første Maaned kom Directionen eller endda
af den Medlemmer opover af og til, og tillod
sig at give Ordre til Skriveren eller Folkene, men
det krævede jeg dem snart for, idet jeg energisk
prævedt mig Modstand i det tekniske af
Størefagfolk. - Følgen var naturligvis et
spændt Forhold, men da Drøkken gik godt,
jeg fik meget og fine Møden ind, saa kunde
de jo ikke sige. Prisen paa Størene steg fra
Kr 100.-, da jeg kom dith, til Kr 2400.- pr St. -
Som jeg for fortalte havde jeg faaet Logis

sende en Læst sendte Directionen opover Tomkæder
for at pakke Malmen i. - Directionen havde
bestilt disse Kasser hos sin Fornand Sund,
der sammen med A. P. Jørgensen (Hyöbmand)
havde en liden Sag. Jeg havde foreslaaet at
kjøbe Bord oppe i Malm fra en liden Sag der, og
staa Kasserne sammen oppe ved Grubetue, da
det fuldt billigere, men det blev ikke bifaldt.

Saa kom da Kasser opoverkjørt hele Sommeren
og Høsten, og da de var slaaet sammen af ganske
friskt skærene, saa, Bord gisnede de i Pol og
Vind støj, at jeg maagde at tage med dem,
da at den fiske Malm ristede ud af Sprækkerne
under Transporten. - Tilslut laa 200 Kasser ved
Vestermøllen totalt ubrugbare, og jeg var stov
og sagde, "Nei, i disse Kasser Kasserne digen Malm."

Tilslut maatte da Sund se mig om, paa hans
Bekostning, lade Kasserne istandgjøre, og det
kostede ham Kr. 2.00 pr. Stykke. - Da han havde
Kr. 2.50 pr. Sty af Grubebolaget blev det en
daarlige Forretning for ham, men siden fik
jeg bare 1ste Klasse Kasser opover; - men Høsten
var naturligvis endnu mere min Fiende
end for. -

Den Sommer blev der drevet Forsøgsdrift
ved forekjørlige Følter og Børglaesforretninger
i Chusendalen som f. Ex i Hikkeljorden, Rantallin
Sandskærinden og andre. - Disse Arbejder lodes
af Bergmandslet Hagen, som havde været

Besøger af det nedlagte Eker Høbberverk med
 Høksund. Jeg kjendte ham fra Kongsberg, og
 berøgte ham engang oppe paa Vefsnens i Skien
 datter, hvor han boede. — Da der jo ikke gik nogen
 ordentlig Vej lenger end til Bjørnbakken, så
 Vi ossefor Fællingsløvs, og man kunne kun
 have Skien over Myser, Skog og Feld, og
 man maatte ride og bløve alle Væder. — Om Vinteren
 var jo Vi overkøbt paa de gamle Myser og i
 Skogen, saa da kom Høfjeldsbakken i Kara-
 vane med sine Slæder bepakkede med Chui-
 Ost, Trævarer, ^{Træ} Skind og Spegekjødt nedover
 til Mosjøen. — Jeg red altsaa opover en Fredag
 med Geværet paa Bækken og mine Venner i Høb-
 bjør af Gaardgutten, sammen med Slagen, der
 havde været i Mosjøen, og havde et Par huggede
 Pæge paa Vefsnens hos Skovfoged Pedersen,
 i Solør-bonden. — Vi var paa Fart om Dagen
 og dansede om Kveldene inde i Huset ved de
 Døtre til Trækspil-Musik. — Mandag drog
 jeg saa nedover igjen, men var bleven buden
 til Bryllup paa Gaarden Kroken, et Stykke ovenfor
 Vefsnens, til senere paa Høsten, noget som jeg ikke
 had gaa mig forbi, men drog opover igjen til fasthat
 Tid. — Det var et stort Bryllup med mange Mennesker
 og flot Trækning, og en Overflod af Brændevin.
 Da al Cognac var opbrukt fortættles med Spiritus,
 og dog, men mærkeligt nok var der ingen Fjeld og det

1/5
virkelig ogsaa dette Forslag paa Tale, men
Ingenieur Weidemann fra Trondheim, som de tre
dereske skibsejeres Repræsentant, opfordrede
ham til ikke at fremsætte Forslaget eller
sige det højt, da jeg jo havde taget mit
Standspunkt overfor den anseende Direction,
og det ikke ville være heldig, at Directionen
kom i et afledningsløst forhold til Skibsejerne,
men ved at blive saa at sige godtaget af denne.
Forresten maatte man være meget tilfreds med
Skibsejernes vilje, som med sin Skidler havde givet
saa meget Skibte, thi Skibteerne var kr 18000,-
og Skibteerne kr 25000,- altss Skibteerne kr 43000,-

Da jeg den 30de Juni 1880 fortrædte som Skibsejernes
Kunde ikke Directionen heller andet, end give mig
en udmærket Støtte for min Virksomhed.

Havde Directionens Formand Lund haabet
at faa placeret sin Skib i mit Skid, saa blev
han grundig lurket, og Directionen fik egentlig
af Generalforsamlingen et Slags Mistillid.
Ved den Leilighed, at St. Børne valgte en Komité,
der sammen med Directionen skulle ansætte
min Eftermand, og Bergkandidat Lassen,
der havde ledet nogle Skibtegruber ved
Risør, blev valgt blandt Skibsejerne.

Endelig saaledes for mig Kampen med St. Lund
for min uheldig, saa havde jeg dog faaet sat
en Skib for den Korruption, som St. Herrer
Lund og St. B. Jürgensen havde drevet paa

Raad. — Jeg synes at tænke paa det Mathias. —
Paa et Par Timers Tid var jeg paa Vefsnens,
hvorfra jeg saa reiste hjem til Fellingfors nat
Morgen, det vil sige sparsende de 4 Mil med
Rundelæn paa Ryggen. — Det var en god Dagmarstid
jeg rejste om minn Bager paa Fellingfors, togte min
Herkund. Leijgij, — Jager var død af en forgiftet Skate,
som en Lap havde lagt ud for Gaule, — og drog
nedover til Morjien, hvor jeg lod mine Kufferter
staa, Flygelet fik jeg ind paa Jakobens & Elmas
Lagerbod, og reiste haa op til Ingenieur Holst, som
jeg var nogle Dage. — Vi oven iky paa Studjagt
Morgen og Aften og fik en hel Del. — Midsens
paa det Kom Skibingenieur Schubert, der end
Holst skulde gaa op en projecteret Møllemur,
vi gjenne Hattfeldtsled, forbi Røisvand og
gjenne Kruksaalen til Rigsraaden.
Schubert spurgte, om jeg vilde være med i
overstige til Fellingfors med Bagagebrænde,
da han og Holst dermed fik bedre Tid til Arbeide
i Maskin. — Jeg tog gjerne med dette, saameget,
mere som jeg fik mine tidligere Fæder dropp
kjundte Maskinen godt, og saaledes ogsaa
kunne give Bænk og mange Ting, som
kunne være brug til Nytte. — Det var en
hel Karavane, som drog afsted. — Foruden
Schubert, Holst og mig var der 12 Mand, og
2 Heste med for Transport af Telt, Proviant
og Instrumenter og Skanser. — Til Bjortakne
vi Vefsn kjørte vi med Vagne, men derfra
blev Bagagen lagt paa Slæder med Muier

afgaard Bjørk, og saa Kjørtte i Bagagen paa disse op-
Myrene. - Jeg havde 3 Mand til min disposition
for dette. - Der blev om Morgenen efter Konference
bestemt, hvor om trent Her skulle slaas, og
saa overlodt til mig at finde en passende Plads.
Saa drog Aubert og Holst ud om Morgenen efter
tidlig Frokost, med Havende lidt tørt Næse, og
næsten de var afsted, brød jeg saa Leiren, lænede
Teltet, Tugtkledder, Mad og Klarspoker paa Skaden
og begyndte med i den Retning, som var bestemt.
Det handlede ofte, at vi undervejs maatte stoppe
og lægge nye Væremøier under Teltet, da
Bjørkenes naturlige skikkelser stak, saa
vi kom paa tørt Terræn, hvorfor vi foretrak
fugtige Myrer og Græsvoide. - Saa vi var
kommet til Maaltid, søgte jeg saa ud en
passende Leirplads, slog op Teltene, Hele
den Klamp om Foden og slappes paa Græs efter
at have faaet en kraftig Klæbefælde om Halsen,
og saa gjorde jeg Teltene istand med tørt Græs
eller Hø under Skindfældene og ordret alt tvunget,
gjorde op en Hø for at bryde Mad og Keffe og
havde saa alt istand, naar de andre trattede
kom om Kvælden. - Da vi havde forskjellige Kom-
server med, og jeg altid passede det saa, at vi
ikke var alt for langt fra en Gaard, lod jeg
den af Folkene hente Kvælden. - Da vi kom
op i Krudtaadalen var det imidlertid forbi med
det sidste; thi her boede ikke et menneske.
Aubert havde sin Fuglehund med, og da, medens
Turen varede, jagthunden begyndte, saa skød

kan adskillige Pyper, som jeg stegte og servere
de, og det kan handle de bar fine, saa jeg fik
muligheden som Kok. —

Da vi fra Ragngrunden var tilbage til Ros,
vandet, forlod Hubert os, og tog over Vandet til
Kongen for at inspicere et Arbejde der, inden
Høstet og jeg drog, sammen med en anden Komme,
tilbage til Mosjøen. Det hele var en meget
interessant Tur, og vi havde det meget kædet
sammen i Fritiden. — Da vi passerede i Kædet
af Groten, aflagde jeg min Ven Hæmning
et Besøg og tog Afsted med ham og Fruen
jeg var min indvi ca 14 Dage i Mosjøen, og gjorde
del af Befaringer, og skrev en del Rapporter over
Forekomster p. Et i Ravnasen og Langdalsen,
hvorved jeg tjente ganske bra, og reiste saa
medover med Dampskibet Helgeland, der skulle
til Trondhjem til Opfyldning og Reparation, og
derfra videre til Nordmøre, hvor Soger Herman
og Høster Elida boede. — Soger Herman
var Bestyrer af Nordmøre Trælafværing,
der havde en stor Dampsaag i Munksgat,
"vaagen". — Jeg var her ca. 2 Maaned, og
søgte derfra efter en Post, og endelig
lyktes det at skulle lykkes. — Der søgtes
en Ingeniør til at bestyre "det norske Grube",
"Kompani" Feldspath og Apatitgruber ved
Ristor, og jeg meldte mig, og det blev